

*dr hab. Ewa Murawska, ad.
Sztuki muzyczne, dyscyplina artystyczna instrumentalistyka*

Poznań, dnia 24.05.2018

Zleceniodawca recenzji

Akademia Muzyczna im. Stanisława Moniuszki w Gdańsku, Wydział Instrumentalny, pismo z dnia 27 kwietnia 2018 roku, na podstawie Ustawy z dnia 14 marca 2003 r. O stopniach naukowych i tytule naukowym oraz stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. Nr 65, poz. 595 ze zmianami).

Dotyczy

Uchwały Rady Wydziału Instrumentalnego Akademii Muzycznej im. Stanisława Moniuszki w Gdańsku z dnia 27 lutego 2017 roku w sprawie:

- wszczęcia, na wniosek Pana mgr. Rafała Jędrzejewskiego przewodu na stopień doktora sztuk muzycznych w dyscyplinie artystycznej instrumentalistyka,
- wyznaczenia promotora.

W świetle ustawy z dnia 14 marca 2003 roku o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. nr 65. poz. 595, ze zmianami, tekst jednolity art. 6 ust. 1, 3) Rada Wydziału posiadała uprawnienia do prowadzenia przewodu doktorskiego na stopień doktora w dziedzinie sztuk muzycznych w dyscyplinie artystycznej instrumentalistyka.

Do nadesłanego mi przez przewodniczącego rady pisma sygnowanego datą 27 kwietnia 2018 roku informującego o wyznaczeniu mojej osoby recenzentem pracy doktorskiej Pana mgr. Rafała Jędrzejewskiego, została dołączona następująca dokumentacja:

- uchwała o wszczęciu przewodu doktorskiego i wyznaczeniu promotora,
- uchwała w sprawie korekty tematu pracy doktorskiej,
- uchwała o wyznaczeniu recenzentów pracy doktorskiej w osobie Pana prof. Antoniego Wierzbińskiego oraz mojej,
- protokoły z przebiegu posiedzenia Rady,
- protokoły komisji skrutacyjnej z przeprowadzonych głosowań,
- listy obecności członków Rady z dnia 12 marca 2018 roku, 22 stycznia 2018 roku oraz 27 lutego 2017 roku.

Na posiedzeniu w dniu 27 lutego 2017 roku było obecnych 17 uprawnionych członków Rady spośród 18. Oddano 17 głosów ważnych: 16 za wszczęciem przewodu doktorskiego, 1 głos wstrzymujący, głosów przeciwnych nie było. Quorum głosujących w chwili podejmowania uchwały zostało zachowane.

Na posiedzeniu w dniu 22 stycznia 2018 roku obecnych było 14 uprawnionych członków Rady spośród 21. Oddano 14 głosów ważnych w sprawie korekty tematu pracy doktorskiej

pana mgr. Rafała Jędrzejewskiego, głosów wstrzymujących się oraz przeciwnych nie było. Quorum głosujących w chwili podejmowania uchwały zostało zachowane.

Na posiedzeniu w dniu 12 marca 2018 roku było obecnych 17 uprawnionych członków Rady spośród 21. Oddano 17 głosów ważnych: 17 za wyznaczeniem mojej osoby na recenzenta w przewodzie doktorskim Pana mgr. Rafała Jędrzejewskiego, głosów wstrzymujących się oraz przeciwnych nie było. Quorum głosujących w chwili podejmowania uchwały zostało zachowane

Niniejszym stwierdzam, że w świetle ustawy z dnia 14 marca 2003 roku art. 14 ust. 2 pkt. 2, Rada Wydziału Instrumentalnego podjęła prawomocną uchwałę o wszczęciu przewodu doktorskiego na stopień doktora w dziedzinie sztuk muzycznych w dyscyplinie artystycznej instrumentalistyka, w sprawie korekty tematu pracy doktorskiej oraz wyznaczeniu mojej osoby recenzentem pracy doktorskiej dla Pana mgr. Rafała Jędrzejewskiego.

Podstawowe dane o Kandydacie

Pan mgr Rafał Jędrzejewski urodził się 3 lipca 1974 roku w Warszawie. W roku 1989 ukończył Podstawową Szkołę Muzyczną im. O. Kolberga w Warszawie w klasie fletu Pani mgr Ewy Koryckiej. W roku 1994 ukończył Szkołę Muzyczną II stopnia im. J. Elsnera w Warszawie, w której odebrał edukację muzyczną pracując pod kierunkiem Pana mgr. Krzysztofa Malickiego i Pani prof. Elżbiety Gajewskiej-Gadziny. W latach 1995-1996 uczęszczał do Prywatnego Konserwatorium Muzycznego w Warszawie, gdzie pracował pod opieką Pani prof. Jadwigi Kotnowskiej. W latach 1996-2001 studiował w Akademii Muzycznej im. St. Moniuszki w Gdańsku w klasie Pana prof. Zw. Krzysztofa Langmana. Studia te ukończył uzyskując dyplom z wyróżnieniem. W roku 2001 w ramach stypendium programu Erasmus dokształcał się w Hochschule für Musik und Theater w Hamburgu. W latach 2001-2005 odbył studia podyplomowe również w Hochschule für Musik und Theater w Hamburgu, w klasie fletu Pana prof. Hansa-Udo Heinzmana. Pan mgr Rafał Jędrzejewski brał udział w wielu kursach mistrzowskich, podczas których pracował pod kierunkiem takich flecistów jak m.in.: Peter-Lucas Graf, Philippe Bernold, Trevor Wye, Jean-Claude Gérard, János Bálint, Miriam Nastazi, Christel Rayneau, Michael Faust czy Michael Martin Kofler. Doktorant jest laureatem dwóch konkursów muzycznych: w roku 2003 otrzymał II nagrodę na konkursie „Elize Meyer” w Hamburgu, w roku 2005 – III nagrodę na prestiżowym, Międzynarodowym Konkursie Fletowym im. F. Kuhlaua w Uelzen (11. edycja). Doświadczenie artystyczne Pana mgra Rafała Jędrzejewskiego obejmuje m.in. pracę w orkiestrach (m.in. z „Klassik Philharmonie Hamburg” w Hamburgu, od roku 2007 – stały kontrakt w Filharmonii Zielonogórskiej im. T. Bairda), koncerty solowe, a także rozległą działalność w duecie fletowym „Flute o'clock” (od roku 2012), który Doktorant współtworzy z Panią Ewą Liebchen. Doświadczenie pedagogiczne Pana mgra Rafała Jędrzejewskiego to praca w PSM I stopnia w Krośnie Odrzańskim (w roku 2010). Od roku 2014 Doktorant jest zatrudniony na stanowisku asystenta w klasie fletu Pana prof. Krzysztofa Langmana w Akademii Muzycznej im. Stanisława Moniuszki w Gdańsku.

OCENA PRACY DOKTORSKIEJ

Praca doktorska Pana mgr. Rafała Jędrzejewskiego pod tytułem „Współczesne techniki gry na flecie poprzecznym i ich wpływ na niekonwencjonalne brzmienie instrumentu w muzyce XX i XXI wieku” składa się z dzieła artystycznego zarejestrowanego na nośniku elektronicznym oraz opisu, stanowiących łącznie pracę pod wspomnianym tytułem.

- Dzieło artystyczne obejmuje sześć kompozycji. Są to:
 1. Luciano Berio – *Sequenza* na flet solo
 2. Toru Takemitsu – *Voice* na flet solo
 3. Brian Ferneyhough – *Cassandra's Dream Song* na flet solo
 4. Kaija Saariaho – *Coleurs du Vent* na flet altowy solo
 5. Doina Rotaru – *Japanese Garden* na dwa flety (1 – flet, piccolo, 2 – flet basowy)
 6. Dominik Karski – *Glimmer* na dwa flety

Nagrania dokonano w studio nagraniowym Akademii Muzycznej im. S. Moniuszki w Gdańsku, w dniach 18 grudnia 2017 roku oraz 25 stycznia 2018 roku. Realizatorami nagrania są Pan mgr inż. Cezary Joczyn, Pani mgr Anna Kasprzycka i Pan mgr Piotr Rodak.

Biorąc pod uwagę dzieło artystyczne, należy podkreślić, że jego przygotowanie mogło mieć miejsce wyłącznie w oparciu o pasję, talent, bardzo dobry warsztat fletowy oraz głębokie emocjonalne zaangażowanie ze strony Doktoranta. Wybrane do badań kompozycje są niezwykle wymagające dla interpretatora i stanowią kamienie milowe w rozwoju współczesnej literatury (nie tylko fletowej) oraz fletowego warsztatu wykonawczego.

W dziele artystycznym, dzięki wysokim walorom wykonawczym, Doktorant wykazał się pełną swobodą w kreowaniu narracji muzycznej w oparciu o współczesne techniki kompozytorskie. Doktorant dysponuje pięknym i elastycznym dźwiękiem, precyzyjną, czytelną oraz zróżnicowaną artykulacją na każdym rodzaju fletu użytym w prezentacji (sopranowym, piccolo i altowym). Także warstwa dynamiczna utworów jest interesująca i rozbudowana. Artysta posiada czytelną (i przekonującą) wizję interpretacyjną każdej z kompozycji. Szczególnie w utworze *Glimmer* D. Karskiego Doktorant wraz ze współwykonawczynią wykazali się szczególną wrażliwością i harmonijnie wpasowali się w stylistykę języka muzycznego kompozytora, której fundament leży w refleksji nad fizycznym aspektem wykonywania muzyki.

Na szczególną pochwałę zasługuje organizacja czasu i agogiki w zaprezentowanych kompozycjach, zrealizowana z dokładnością. Dzięki temu pozornie chaotyczny zapis materiału muzycznego (jak np. u B. Ferneyhougha) jest uporządkowany a w interpretacji Doktoranta nie ma miejsca na przypadkowość.

W swojej prezentacji Artysta wykracza poniekąd poza klasycznie rozumianą funkcję odtwórcy i dzięki oczywistemu, głębokiemu emocjonalnemu zaangażowaniu w proces zrozumienia i interpretacji dzieła, staje się po części jego twórcą.

Na podkreślenie zasługuje także wkład współwykonawczynie prezentacji artystycznej, Pani Ewy Liebchen w dwóch kompozycjach (D. Rotaru, D. Karski). Obydwoje fleciści, jak wspomniano wcześniej, współtworzą duet „Flute o'clock”. Na marginesie chciałabym zaznaczyć, iż prezentacje artystyczne zespołu, które miałam okazję słyszeć, stoją na bardzo wysokim poziomie wykonawczym i interpretacyjnym a sama działalność zespołu jest nie do przecenienia biorąc pod uwagę chociażby promocję współczesnej muzyki fletowej, w tym kompozytorów polskich.

Część opisowa pracy doktorskiej, dobrze opracowana pod względem redakcyjnym i merytorycznym składa się z trzech rozdziałów. W rozdziale pierwszym zatytułowanym – *Geneza i historia technik współczesnych* – Doktorant przedstawia następujące zagadnienia: rozwój brzmieniowości, sonorystyka i sonoryzm, poszukiwanie nowych środków wyrazu a także dokonuje charakterystyki muzyki współczesnej wykorzystującej nowe techniki i ukazuje je w ujęciu historycznym.

Rozdział drugi, pt. *Techniki współczesne* ma za zadanie klasyfikację współczesnych technik gry na flecie jak również szczegółowy ich przegląd oraz charakteryzację. Szczególnie interesującym segmentem rozdziału II jest podrozdział 2.3. zatytułowany – *Łączenie technik współczesnych* – ponieważ w tym fragmencie Doktorant porusza niezwykle istotną kwestię symbiozy poszczególnych technik, celem dalszej penetracji rozbudowywania płaszczyzny brzmieniowej w utworach fletowych i kameralnych z udziałem fletu.

W rozdziale trzecim opisu, zatytułowanym *Analiza sposobu zastosowania technik współczesnych w wybranych utworach* Doktorant z wnikliwością zagłębia się w proces analityczny trzech z sześciu kompozycji wchodzących w skład dzieła artystycznego a także kompozycji Dominika Karskiego pt. *Open Cluster M 45*. Obok szczegółowego procesu analitycznego Doktorant proponuje szereg własnych spostrzeżeń dotyczących realizacji poszczególnych efektów, co jest dużym walorem (również edukacyjnym) tego opisu. Jednocześnie tak przygotowany przegląd współczesnych technik wykonawczy może być pomocny także dla twórców, gdyż (cyt. za Autorem, s. 146): „ (...) *siła wyrazu muzycznego, jaką niosą ze sobą niekonwencjonalne brzmienia, zawsze będzie fascynować inspirować kompozytorów (...)*”.

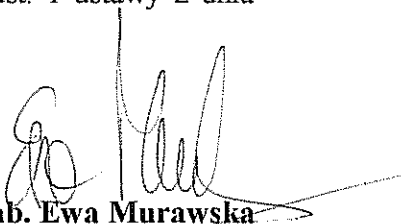
Bibliografia opisu dzieła artystycznego jest rozbudowana, krytyka literatury przygotowana w oparciu głównie o fundamentalne publikacje z zakresu współczesnych fletowych technik wykonawczych (autorstwa Pierre-Yves Artaud oraz Roberta Dicka).

Dzieło wraz z opisem, składające się na całość pracy doktorskiej, posiada także ważną zaletę poznawczą: obok powszechnie znanych kompozycji (jak np. Berio czy Takemitsu) przedstawia propozycje nieco mniej popularne w polskim kręgu kulturowym (np. D. Rotaru) a także kompozycje twórców polskich (D. Karski).

Konkluzja

Praca doktorska Pana mgra Rafała Jędrzejewskiego plasuje się w sferze konkretnej wizji wieloaspektowej analizy współczesnych technik wykonawczych oraz ich łączenia celem dążenia do uzyskania szerszej palety brzmieniowej. Na tym, moim zdaniem, polega znaczący wkład tej pracy w rozwój zarówno dyscypliny artystycznej reprezentowanej przez Doktoranta jak i całej dziedziny sztuk muzycznych.

Niniejszym stwierdzam, że Doktorant wykazał się dobrą wiedzą teoretyczną, a także umiejętnościami do prowadzenia samodzielnej pracy artystycznej. W ten sposób Doktorant rozwiązał założone zagadnienie artystyczne i spełnił wymagania art. 13 ust. 1 ustawy z dnia 14.03.2003 roku. **Stawiam wniosek o przyjęcie pracy.**

dr hab. Ewa Murawska